

ŽIDOVSKÝ HŘBITOV V TŘEBÍČI

jeden z největších hřbitovů v České republice
PAMÁTKA UNESCO

otevřeno:

listopad – únor od 9:00 do 16:00 hodin

březen, duben od 9:00 do 17:00 hodin

květen – říjen od 9:00 do 18:00 hodin

otevřeno denně

vstupné dobrovolné

Hřbitov je volně přístupný.

Další informace Vám rádi poskytneme
v Informačním a turistickém centru v Zadní synagoze,

Subakova 1/44, Třebíč

tel.: 568 610 023

e-mail: infosynagoga@mkstrebic.cz

www.mkstrebic.cz, www.visittrebic.eu

ŽIDOVSKÝ HŘBITOV

Židovský hřbitov byl na dnešní místo přenesen ve 20. letech 17. století. Nejstarší zjištěné náhrobky pocházejí z první poloviny 17. století. Tento "nový" hřbitov byl umístěn v typické situační poloze židovských hřbitovů tj. "na kopci za městem", tak aby nebyl na očích vrchnosti a měšťanům. Svou rozlohou - 11.772 m² se třebíčský hřbitov řadí k největším židovským hřbitovům v České republice. Na celé ploše se nachází asi 11000 hrobů a téměř 3000 kamenných náhrobků, z nichž nejstarší pochází z roku 1631.

Vedle vstupní kovové brány stojí obřadní síň z roku 1903, která byla postavena z iniciativy rabína Samuela Pollaka z dobrovolných darů členů židovské komunity. Tato obřadní síň je jediná samostatně památkově chráněná obřadní síň na Moravě. Její mimořádná hodnota spočívá hlavně v dochované výzdobě a vybavení interiéru. Velmi cenné je zdobené porcelánové umývadlo, sloužící k rituálnímu omytí rukou před obřadem. Hřbitov je s nedávnou židovskou čtvrtí spojen vozovou cestou, vystavěnou roku 1886 a upravenou v roce 1903. Hřbitov se hebrejsky nazývá "bejt olam - dům věčnosti nebo také "bejt kvarot" - dům hrobů.

O poslední věci zesnulého, od přípravy pohřbu, jeho organizaci, až po uložení do hrobu a také o bezprostřední péči o pozůstalou rodinu se starají členové a členky pohřebního bratrstva - "chevra kadisha". Náboženská tradice nedovolovala ponechat zemřelého přes noc v úmrtní mdoře. Proto byli nebožtíci ještě v den úmrtí přeneseni do nárnice, kde u zemřelého bděli členové pohřebního bratrstva, kteří zajišťovali i rituální očistu - "taharu". Rozloučení se zesnulým probíhalo v obřadní síni a nikdy nebylo doprovázeno hudbou. Při tradičním židovském pohřbu se ostatky zemřelého ukládají do země, kremaci nebo balzamování židovský zákon zakazuje. Samotný pohřeb je velmi prostý - po rituální očištění je mrtvý oblečen do bílého rubáše, pak je jeho tělo uloženo do dřevěné rakve. Do rakve je zakázáno vkládat jakékoli v šperky či květiny, zemřelý má pouze na ústech a očích střípky a pod hlavou hlíny ze země Izrael. Je pohřben tváří k Jeruzalému (u nás k východu), na hrobě se zpravidla o rok později vztýčuje náhrobní kámen - "maceva", do něhož jsou vyryty údaje o zesnulém. Podle staré tradice Židé při návštěvě hřbitova nosili na hroby kamínky.

Na třebíčském hřbitově našla svůj poslední odpočinek řada předních představitelů třebíčské židovské obce v čele s učenými rabíny Joachimem Josefem Pollakem a Dr. Samuelem Pollakem. Je zde rovněž pochován autor německy psané Historie Židů v Třebíči - Jakob Kořátek nebo zakladatel židovské nemocnice Dr. Šimon Schuschny. Majestátní hrobky zde také mají členové rodiny Grünbergerovy, Subakovy, Taussigovy a Kantorovy. Od roku 1922 stojí na hřbitově památník dvaceti židovských vojáků padlých v letech 1. světové války. V roce 1957 zde byl odhalen Pomník obětí rasové genocidy za 2. světové války, který připomíná umučené členy židovské komunity v Třebíči.

Třebíčský židovský hřbitov se svými cennými náhrobky renesančního, barokního a klasicistního typu představuje jednu z nejvýznamnějších památek svého druhu na Moravě a právě mj. proto zařazen do nejvyšší kategorie ochrany.

Třebíčské židovské město se hřbitovem je spolu s bazilikou sv. Prokopa zapsáno v seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO